

گام‌های توسعه در آموزش پزشکی
مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
دوره یازدهم، شماره دوم، ص ۲۸۵-۲۸۰، ۱۳۹۳

مقاله کوتاه

نگرش دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی اراک نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود

عادلہ مبارک آبادی^۱، محسن شمس^۲، محبوبه نجفیان زاده^{۱*}

۱. کارشناس، گروه بهداشت عمومی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران
۲. دکترای تخصصی بهداشت عمومی، استادیار، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران

• دریافت مقاله: ۹۲/۶/۶ آخرین اصلاح مقاله: ۹۲/۱۰/۹ • پذیرش مقاله: ۹۲/۱۰/۳۰

زمینه و هدف: نگرش مثبت به آینده شغلی و رشته تحصیلی در بین دانشجویان می‌تواند یکی از عوامل مهم در موفقیت دانشجویان باشد که هماهنگ با محیط اطراف دستخوش تغییر می‌شود. این مطالعه با هدف، تعیین نگرش دانشجویان دانشکده بهداشت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود انجام شد. روش کار: ۲۲۰ نفر از دانشجویان دانشکده بهداشت در مطالعه مقطعی- تحلیلی حاضر شرکت داشتند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه شامل مشخصات دموگرافیک، نگرش نسبت به رشته تحصیلی، انگیزه ادامه تحصیل، مشکلات آموزشی از دیدگاه دانشجویان، مشکلات فردی- خانوادگی و نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی بود. در نهایت داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها: میانگین نمره نگرش دانشجویان به آینده شغلی خود $4/74 \pm 20/07$ بود که $75/4$ درصد از آنان به آینده شغلی خود نگرش مثبتی داشتند. میانگین نمره نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی خود $4/66 \pm 17/92$ به دست آمد که $87/4$ درصد از آن‌ها دارای نگرش مثبت نسبت به رشته تحصیلی خود بودند. در این مطالعه همبستگی معنی‌داری بین نگرش به آینده شغلی و نگرش به رشته تحصیلی مشاهده شد ($P < 0/05$). نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج، دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود نگرش مثبتی داشتند. تقویت برنامه‌های آموزشی، رایج مشاوره و حمایت از دانشجویان در توجیه رشته تحصیلی و آینده شغلی می‌تواند نقش مفید و مؤثری در تقویت نگرش آن‌ها داشته باشد. کلید واژه‌ها: رشته تحصیلی، نگرش، آینده شغلی، دانشجو، دانشکده بهداشت

*نویسنده مسؤؤل: کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده بهداشت، ساختمان شماره ۲، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران

مقدمه

نظام‌های بهداشتی در سراسر جهان با افزایش روزافزون چالش‌ها، گسترش نیازهای بهداشتی و محدودیت‌های اقتصادی روبه‌رو هستند که توانایی بالقوه بخش‌های زیربنایی بهداشت و نیروی کار را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۱). از جمله عواملی که در بقای سازمان‌ها مورد توجه مسئولین و مدیران سازمان‌ها قرار می‌گیرد، عامل نیروی انسانی است (۲). به طور کلی، رشته‌های مختلف بهداشت و درمان نقش بسزایی را در ارتقای سطح بهداشت جامعه ایفا می‌کنند. نیروهای بهداشتی متخصص در رشته‌های مختلف، ارایه دهندگان خط مقدم خدمات بهداشتی- درمانی در سطح جامعه می‌باشند که باید پس از فارغ‌التحصیل شدن بتوانند در پست‌های سازمانی مربوط به رشته تحصیلی خود به کار گماشته شوند و با ارایه خدمات مربوط در حیطه وظایف خود، به رفع مشکلات جامعه و ارایه خدمات بهداشتی و درمانی بپردازند (۳).

به طور معمول موفقیت در هر کاری و رسیدن به هدف نیازمند نوعی نگرش مثبت به آن عمل یا هدف می‌باشد. انگیزش شغلی برای ادامه اشتغال مفید و کارآمد، امری ضروری است. اگر فرد به شغل خود علاقه‌مند نباشد، ادامه اشتغال ملالت‌آور و حتی غیر ممکن خواهد بود (۴). به طور کلی ترکیب شناخت‌ها، احساسات و آمادگی برای عمل نسبت به یک مسأله را نگرش شخص نسبت به آن مسأله می‌گویند. نگرش‌های فرد در دوران مختلف زندگی هماهنگ با محیط اطراف دستخوش تغییر می‌شود و بیشتر تحقیقات حاکی از آن است که نگرش‌ها در دوران دانشجویی امکان تغییر بیشتری دارند و متأثر از شرایط محیط کار، نظام سازمانی شغل، روابط حاکم بر محیط کار و عوامل فرهنگی است (۵، ۶).

آگاهی از چگونگی نگرش هم برای پیش‌بینی رفتارهای اجتماعی و هم برای تفسیر پس از وقوع آن می‌تواند مفید باشد. از آن‌جا که دانشگاه منشأ تحولات جامعه در عرصه‌های مختلف می‌باشد و دانشجویان به عنوان ارکان اصلی دانشگاه در آینده پیکره اصلی سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف جامعه را

تشکیل می‌دهند؛ بدیهی است که با توجه به اهمیت رشته‌های بهداشتی، دانستن نگرش دانشجویان این رشته‌ها به رشته تحصیلی و آینده شغلی‌شان از اهمیت خاصی برخوردار است (۷). نگرش مثبت نسبت به آینده شغلی، انگیزه شغلی را به همراه خواهد داشت که آن نیز باعث موفقیت شغلی می‌شود (۸).

در بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نسبت به آینده شغلی خود، نتایج حاکی از نگرش منفی دانشجویان به آینده شغلی خود بود (۴). دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی همدان نسبت به آینده شغلی خود نشان داد که به طور متوسط نزدیک به ۵۰ درصد دانشجویان نگران آینده شغلی خود می‌باشند (۹). همچنین نتایج مطالعه دیگری در همدان نشان داد که میانگین نمرات نگرش افراد نسبت به آینده شغلی خود پایین‌تر از حد قابل قبول بود که این امر فقدان نگرش مطلوب به آینده شغلی در بین دانشجویان را نشان می‌دهد (۱۰). مطالعه بر روی ۲۰۰ نفر از دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل نشان داد که بیشتر دانشجویان از تحصیل در این رشته احساس رضایت داشتند (۱۱)، اما در مطالعه دیگری در اصفهان نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به رشته تحصیلی خود منفی تلقی گردید (۷).

مطالعات انجام شده کمتر به بررسی ارتباط رضایت از رشته تحصیلی، آینده شغلی، مشکلات آموزشی و فردی- خانوادگی دانشجویان پرداخته‌اند؛ بنابراین در میان پژوهش‌های بهداشتی، لازم است نگرش دانشجویان این رشته‌ها نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود و عوامل مرتبط با آن را شناخت و در جهت ارتقای این حرفه‌ها و تنظیم برنامه و سیاست‌گذاری‌ها به کار بست؛ از این‌رو، مطالعه حاضر با هدف بررسی نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود و عوامل مؤثر بر آن در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال ۱۳۹۱ انجام شد.

روش کار

این مطالعه مقطعی (از نوع توصیفی-تحلیلی) به صورت سرشماری بر روی ۲۲۰ نفر از دانشجویانی که حداقل یک ترم تحصیلی کامل را در دانشگاه علوم پزشکی اراک سپری کرده بودند و به هنگام مطالعه نیز در این دانشگاه اشتغال به تحصیل داشتند (در سال ۱۳۹۱)، انجام شد. در این پژوهش ابتدا با شرح و بیان اهداف مطالعه به نمونه‌ها، رضایت آگاهانه آن‌ها جهت شرکت در مطالعه کسب گردید و همچنین در پرسش‌نامه نیز از طرح سؤالات خصوصی خودداری شد و نتایج نیز به صورت گروهی تجزیه و تحلیل و گزارش گردید.

روش جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه محقق ساخته شامل ۸۸ سؤال و متشکل از ۵ بخش بود؛ بخش اول مربوط به اطلاعات دموگرافیک، بخش دوم نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی خود (تصمیم به انصراف از رشته، شرکت مجدد در کنکور، علاقه‌مندی به رشته تحصیلی و...)، بخش سوم بررسی مشکلات آموزشی از دیدگاه دانشجویان (کیفیت برنامه‌های آموزشی، توجه مسئولین به مشکلات آموزشی و...)، بخش چهارم بررسی مشکلات فردی-خانوادگی (همزیستی مسالمت‌آمیز با همکلاسی‌ها و تشویق خانواده)، بخش پنجم بررسی دیدگاه دانشجویان نسبت به آینده شغلی خود (نگرانی در زمینه اشتغال آینده، احساس داشتن کفایت حرفه‌ای به هنگام فارغ‌التحصیلی و...) و بخش ششم بررسی انگیزه دانشجویان برای ادامه تحصیل (اخذ مدرک دانشگاهی، میل به پیشرفت تحصیلی و...) بود.

جهت تعیین روایی پرسش‌نامه از روایی محتوایی استفاده شد و پس از آن‌که سؤالات پرسش‌نامه از منابع مختلف جمع‌آوری گردید (۱۲، ۴)، توسط افراد صاحب‌نظر و برخی از استادان دانشکده مورد بررسی و بازبینی قرار گرفت و پس از رفع پاره‌ای از ابهامات و حذف برخی از سؤالات، روایی پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پرسش‌نامه نیز با استفاده از ضریب Cronbach's alpha بر روی ۳۰ نفر از دانشجویان شرکت‌کننده در طرح، برابر با ۰/۷۰ به دست آمد.

در این پرسش‌نامه، فرد پاسخگو نظرات خود را به صورت مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای (از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) مشخص می‌کرد. روش امتیازگذاری پرسش‌نامه نیز بدین صورت بود که بر اساس طیف لیکرت دامنه امتیازات هر سؤال بین ۱ تا ۵ متغیر بود. در نهایت داده‌ها توسط نرم‌افزار آماري SPSS نسخه ۱۶ (version 16, SPSS Inc., Chicago, IL) و با کمک شاخص‌های توصیفی و آزمون‌های Independent t، χ^2 ، ANOVA، Pearson و Spearman مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در تمام آزمون‌ها $P < 0/05$ به عنوان سطح معنی‌داری در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

در این پژوهش ۱۶/۴ درصد از دانشجویانی که شرایط ورود به مطالعه را داشتند، پسر و ۸۳/۶ درصد دختر بودند. ۵۱/۹ درصد از دانشجویان در رشته بهداشت عمومی، ۲۹/۶ درصد در رشته بهداشت حرفه‌ای و ۱۸/۵ درصد در رشته بهداشت محیط مشغول به تحصیل بودند. ۱۸/۰ درصد در مقطع کاردانی، ۶۲/۴ درصد در مقطع کارشناسی پیوسته و ۱۹/۵ درصد در مقطع کارشناسی ناپیوسته به تحصیل اشتغال داشتند. میانگین سنی دانشجویان $21/37 \pm 3/23$ سال بود که ۱۳/۳ درصد آنان متأهل و ۱۱/۵ درصد شاغل بودند. ۱/۸ درصد از نمونه‌ها سابقه مشروط شدن داشتند.

میانگین نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود به ترتیب $17/92 \pm 4/66$ و $20/07 \pm 4/74$ به دست آمد که در هر دو بیشتر از نمره میانگین پرسش‌نامه مربوط بود؛ بنابراین نگرش دانشجویان در مورد رشته تحصیلی و آینده شغلی خود مثبت بود. بر اساس نتایج مطالعه، ۷۵/۴ درصد از دانشجویان دارای نگرش مثبت نسبت به آینده شغلی خود و ۸۷/۴ درصد دانشجویان دارای نگرش مثبت نسبت به رشته تحصیلی خود بودند.

همبستگی معکوس و ضعیف معنی‌داری بین مشکلات آموزشی از دیدگاه دانشجویان ($P = 0/01$ و $r = -0/240$) و سن ($r = 0/07$) خود وجود داشت. نمره نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی خود در دانشجویان غیر بومی ($4/62 \pm 17/48$) به طور معنی‌داری کمتر از دانشجویان بومی ($4/40 \pm 19/12$) بود ($P = 0/03$). همچنین میانگین نمره نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی خود در دانشجویان کارشناسی پیوسته ($4/62 \pm 18/77$) به طور معنی‌داری بیشتر از میانگین این نمره در دانشجویان کارشناسی ناپیوسته ($4/69 \pm 15/94$) بود ($P = 0/03$).

بر اساس نتایج مطالعه حاضر، ارتباط معنی‌داری بین جنس، وضعیت تأهل، رشته تحصیلی، تعداد دفعات شرکت در کنکور سراسری، تحصیلات والدین، شغل والدین، شاغل بودن یا نبودن دانشجو و داشتن سابقه مشروطی با نگرش دانشجو به رشته تحصیلی خود مشاهده نشد. همچنین همبستگی معنی‌داری بین سن، مشکلات خانوادگی و تعداد واحد گذارنده شده با نگرش دانشجو به رشته تحصیلی خود وجود نداشت.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نشان داد که ۷۵/۴ درصد از دانشجویان دارای نگرش مثبت نسبت به آینده شغلی خود و ۸۷/۴ درصد دارای نگرش مثبت نسبت به رشته تحصیلی خود بودند. نتایج بررسی انجام شده در همدان نشان داد که ۴۰ درصد از دانشجویان رشته بهداشت به آینده شغلی خود نگرش منفی داشتند (۱۳)؛ در حالی که در این مطالعه فقط ۲۴/۶ درصد دانشجویان دارای نگرش منفی بودند. یافته‌های مطالعه صمدی و همکاران نشان داد که بیشتر دانشجویان رشته بهداشت محیط نگرش مطلوبی نسبت به آینده شغلی خود نداشتند (۱۰). نتایج مطالعه رجالی و همکاران نشان داد که ۹۵/۶ درصد از دانشجویان دانشکده بهداشت اصفهان دارای نگرش مثبتی

در مطالعه حاضر همبستگی مستقیم و ضعیف معنی‌داری بین نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی مشاهده شد ($P = 0/01$ و $r = 0/325$)؛ به طوری که با افزایش نمره نگرش دانشجو نسبت به رشته تحصیلی خود، نگرش وی نسبت به آینده شغلی نیز افزایش پیدا کرد.

همبستگی معکوس و ضعیف معنی‌داری بین نگرش به آینده شغلی با تعداد واحدهای گذارنده شده ($P = 0/03$ و $r = -0/150$) و مشکلات فردی- خانوادگی ($P = 0/02$ و $r = -0/160$) مشاهده شد؛ به طوری که با افزایش تعداد واحدهای گذارنده شده یا افزایش میزان مشکلات فردی- خانوادگی، میانگین نمره نگرش به آینده شغلی کاهش نشان داد. همچنین همبستگی معکوس و متوسط معنی‌داری بین نگرش به آینده شغلی و مشکلات آموزشی از دیدگاه دانشجویان ($P = 0/01$ و $r = -0/480$) وجود داشت؛ به گونه‌ای که با افزایش مشکلات آموزشی، نگرش دانشجویان به آینده شغلی خود کاهش یافت.

بر اساس یافته‌های مطالعه حاضر، اختلاف معنی‌داری ($P = 0/07$) بین میانگین نمره نگرش دانشجویان به آینده شغلی خود در دو گروه دانشجویان بومی و غیر بومی مشاهده شد. میانگین نمره نگرش دانشجویان به آینده شغلی خود در بین دانشجویان غیر بومی ($4/53 \pm 19/59$) به طور معنی‌داری کمتر از دانشجویان بومی ($5/16 \pm 21/73$) بود، اما ارتباط معنی‌داری بین جنس، وضعیت تأهل، شغل والدین، میزان تحصیلات والدین، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، تعداد دفعات شرکت در کنکور سراسری، داشتن سابقه مشروط شدن و شاغل بودن یا نبودن دانشجو با نگرش به آینده شغلی دیده نشد. همچنین همبستگی معنی‌داری بین انگیزه ادامه تحصیل، سن و متوسط درآمد خانوادگی با نگرش دانشجو به آینده شغلی مشاهده نشد. بر اساس مطالعه حاضر، همبستگی معنی‌داری (در حد ضعیف) بین نمره نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی خود و انگیزه ادامه تحصیل مشاهده شد ($P = 0/01$ و $r = 0/300$)؛ بدین معنی که با افزایش میزان رضایت از رشته تحصیلی، انگیزه دانشجویان برای ادامه تحصیل افزایش پیدا کرد. همچنین

مشکلات آموزشی، نگرش مثبت دانشجویان کاهش می‌یابد. همچنین با افزایش نگرش مثبت دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی خود، انگیزه آن‌ها برای ادامه تحصیل ۹ درصد افزایش می‌یابد. توجه کادر دانشکده به دانشجویان، مناسب بودن محیط فیزیکی دانشگاه، برنامه‌ریزی‌های مدیران و مسئولان دانشکده و ارایه مشاوره‌های آموزشی و تربیتی از عواملی است که در افزایش سطح رضایت از رشته تحصیلی و دیدگاه دانشجویان نسبت به آینده شغلی می‌تواند اثرگذار باشد.

نتایج حاصل از مطالعه حاضر نشان داد که ۲/۵۶ درصد از تغییرات نگرش دانشجویان به آینده شغلی به علت تغییر میانگین نمره مشکلات خانوادگی بود و همبستگی مستقیم و معنی‌داری بین نگرش نسبت به آینده شغلی و رشته تحصیلی با بومی بودن و غیر بومی بودن دانشجویان مشاهده شد که با مطالعه رجالی و همکاران همخوانی داشت (۱۲)، اما مطالعه انجام شده در دانشکده بهداشت گیلان هیچ رابطه معنی‌داری را بین نگرش نسبت به آینده شغلی و محل سکونت دانشجویان نشان نداد (۱۳).

نتایج مطالعه حاضر رابطه معنی‌داری را بین وضعیت تأهل با نگرش به آینده شغلی و رشته تحصیلی نشان نداد که تأییدی بر مطالعه انجام شده بر روی دانشجویان پزشکی و بهداشت اصفهان بود (۱۲، ۴). همچنین رابطه معنی‌داری بین جنسیت و نگرش به آینده شغلی و رشته تحصیلی مشاهده نشد که با نتایج مطالعات انجام شده توسط صمدی و همکاران (۱۰) و رجالی و همکاران (۱۲) همخوانی داشت.

محدودیت‌های مطالعه حاضر، تکیه بر اطلاعاتی بود که توسط دانشجویان به دست آمد و همچنین با توجه به این‌که مطالعات کمی در زمینه نگرش دانشجویان دانشکده بهداشت نسبت به سایر رشته‌های دانشگاه علوم پزشکی انجام شده است، پیشنهاد می‌شود مطالعاتی در این زمینه با بررسی متغیرهای بیشتر و به طور هم‌زمان در دانشکده بهداشت دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور انجام گیرد تا بتوان با مقایسه

نسبت به رشته تحصیلی خود بودند (۱۲). اختلاف در این نتایج می‌تواند به علت تفاوت در پرسش‌نامه‌های به کار گرفته شده برای انجام مطالعه و فاصله زمانی انجام مطالعه در دو دانشگاه باشد.

نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی خود همبستگی مستقیم و ضعیف معنی‌داری با نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی داشت؛ یعنی ۱۰ درصد از تغییرات نگرش دانشجویان به آینده شغلی به علت تغییر در نگرش آن‌ها به رشته تحصیلی خود است. مطالعه انجام شده در اصفهان نیز رابطه معنی‌داری را بین نگرش به آینده شغلی و نگرش به رشته تحصیلی دانشجویان نشان داد (۱۲).

بر طبق مطالعه حاضر، ۲/۲۵ درصد از تغییرات نگرش دانشجویان به آینده شغلی به علت تغییر در تعداد واحدهای گذرانده شده می‌باشد و دلیل آن را نیز می‌توان به محتوای دروس هر رشته نسبت داد که با مطالعه مهراییان و همکاران (۱۳) همخوانی نداشت. همچنین ارتباط معنی‌داری بین نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی با مقطع تحصیلی مشاهده شد؛ در واقع به نظر می‌رسد که با افزایش تعداد واحدهای گذرانده شده و گذراندن واحدهای کارآموزی و قرار گرفتن در محیط شغلی آینده و انجام کار عملی علاقه دانشجویان به شغل آینده خود کاهش می‌یابد، اما با افزایش مقطع تحصیلی و امید به آینده شغلی بهتر نگرش آن‌ها به رشته تحصیلی بهبود می‌یابد.

مطالعه انجام شده در گیلان حاکی از وجود تفاوت معنی‌دار بین نگرش دانشجویان سال‌های اول در خصوص رشته تحصیلی و آینده شغلی دانشجویان رشته محیط نسبت به سال‌های آخر بود (۱۳). مطالعه مشابه دیگر در اصفهان نشان داد که با بالا رفتن مقطع تحصیلی دانشجویان، نگرش آن‌ها نسبت به رشته و آینده شغلی‌شان منفی‌تر می‌شود (۱۲).

۵/۷۶ درصد از تغییرات در نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و ۲۳/۰۴ درصد از تغییرات در نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی خود ناشی از وجود مشکلات آموزشی از دیدگاه دانشجویان می‌باشد. در واقع با افزایش

اردوهای علمی و کارآموزی در عرصه، آشنایی دانشجویان با قوانین و مقررات و جزئیات آینده شغلی و ارایه مشاوره‌های مؤثر به تقویت نگرش آن‌ها پرداخت.

سپاسگزاری

نویسندگان از معاونت تحقیقات دانشگاه علوم پزشکی اراک به دلیل تصویب و تأمین مالی این طرح با کد ۸۲۳ و دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی اراک که در اجرای این پژوهش با ما همکاری داشتند، تشکر و قدردانی می‌نمایند.

References:

1. Positive Practice Environments: Quality Workplace = Quality PatientCare. International council of nurses. [cited 2007 Oct 20]. Available from: <http://www.icn.ch/images/stories/documents/publications/ind/indkit2007.pdf>.
2. Forughi F, Kharrazi H, Iranfar S, Rezaei M. Job Satisfaction and its Affecting Factors from the Viewpoints of Faculty Members of Kermanshah University of Medical Sciences. Iran J Med Educ 2008; 7(2): 335-42. [In Persian]
3. Hamdi M, Soleimani B, Nasr Isfahani B, Mandegar H. Evaluation of graduate student from 1989 to 1994 In school of health regarding their employment or continuing education. Res Med Sci J 1998; 3(1): 32 -6. [In Persian]
4. Sadr Arhami N, Kalantari S, Atarod S. Medical Students Attitude Towards their Field of Study and Future Career. Iran J Med Educ 2004; 4(1): 76-81. [In Persian]
5. Ghaderi R, Dastjerdi R, Soroush Z, Mouhebat M. Influential factors in medical students. Attitudes towards studying medicine in 2002. Iran J Med Educ 2003; 3(2): 47-55.
6. Shafiabadi A. Opinions Jobs and career advice. 5nd ed. Tehran: Ministry of Cultural and Islamic Guidance Publishers; 1992: 120-1.
7. Shsrifi M, Taheri Nassaj H. Medical students' attitude towards studying medicine. Iran J Med Educ 2001; 1(4): 36 - 43.[In Persian]
8. Iravani K, Amini M, Doostkam A. A survey of medical students' attitude toward medicine and it's future in Jahrom Medical University (basic and clinical stages). Iran J Med Educ 2002; 2(0): 28-9.[In Persian]
9. Satari J, Jamalians S, Seifoleslami A. The study of nursing, mid wifery and health students In Hamedan University of medical sciences towards their future career. Sci J Hamdan Univ Med Sci 2001; (7) 4: 15 - 19. [In Persian]
10. Samadi M.T, Taghizadeh J, Kashitarash Esfahani Z, Mohammadi M. Evaluating Environmental Health Students' Attitudes toward their Discipline and Future Career in Hamedan University of Medical Sciences in 2008. Iran J Med Educ 2010; 9(4): 331-6. [In Persian]
11. Hajian K, Nasiri A. Evaluation of medical students' attitude toward future job in Babol University of medical sciences. J Babol Univ Med Sci 2006; 29(8): 86 - 95.
12. Rejali M, Mostajeran M, Lotfi M. Health student attitude towards their field of study and future career in health faculty of Isfahan University of medical sciences 2008. Health System Research 2010; 6(1): 106-15.
13. Mehrabian F, Dadashkhah Z, Karimi Z. Attitude of Environmental Health Students Toward Their Discipline and Future Career in Guilan University of Medical Sciences. Iran J Med Educ 2012; 4(1): 43-8.[In Persian]

آن‌ها به مشکلات مربوط به رشته‌های بهداشت پی برد و گامی در جهت حل آن‌ها برداشت.

نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌های این پژوهش، نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی و رشته تحصیلی خود به ترتیب در ۷۵/۴ و ۸۷/۴ درصد از موارد مثبت ارزیابی شد. از آنجایی که نگرش به رشته تحصیلی می‌تواند تحت تأثیر مقطع تحصیلی و مشکلات آموزشی باشد و از طرف دیگر، نگرش به رشته تحصیلی از عوامل مؤثر بر نگرش به آینده شغلی و انگیزه ادامه تحصیل می‌باشد و بیشترین تغییر در دوران دانشجویی اتفاق می‌افتد، بنابراین باید با برنامه‌ریزی‌های دقیق آموزشی، برگزاری